

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Tradycje rzymskiego prawa administracyjnego - wykład, PG_00174549						
Kierunek studiów	Administracja (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2024 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu		2025/2026			
Poziom kształcenia	II stopnia	Grupa zajęć		Grupa zajęć fakultatywnych			
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji		na uczelni			
Rok studiów	2	Język wykładowy		polski polski			
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS		2.0			
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia		zaliczenie			
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Prawa i Administracji						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Jacek Wiewiorowski					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr hab. Jacek Wiewiorowski					
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		20.0	50
Cel przedmiotu	Nabycie wiedzy o ewolucji organizacji państwa rzymskiego i zasadach jego zarządu, oraz naturze i pochodzeniu pojęć współczesnego prawa administracyjnego, wywodzących się lub nawiązujących do rzymskiej tradycji prawnej oraz na temat wniosków wynikających z ewolucji ustroju Rzymu dla współczesnej organizacji państwa i administracji publicznej. Nabycie świadomości konieczności sięgania w toku studiów i uwzględniania w pracy zawodowej osiągnięć innych nauk społecznych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ADMINMU2_WG02] ma pogłębioną wiedzę na temat przedmiotu regulacji poszczególnych gałęzi prawa	Student ugruntowuje pogłębioną wiedzę na temat przedmiotu regulacji poszczególnych gałęzi prawa - z uwzględnieniem przykładu prawa rzymskiego	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
	[ADMINMU2_WK01] zna i rozumie najważniejsze dylematy jakie niesie za sobą rozwój cywilizacyjny w obrębie nauk prawno-administracyjnych.	Student poznaje i nabywa zrozumienie najważniejszych dylematów jakie niesie za sobą rozwój cywilizacyjny w obrębie nauk prawno-administracyjnych - na przykładzie dziejów starożytnego państwa rzymskiego	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
	[ADMINMU2_KK02] krytycznie ocenia posiadaną wiedzę z zakresu prawa, w tym prawa administracyjnego	Student nabywa umiejętność krytycznej oceny posiadanej wiedzy z zakresu prawa, w tym prawa administracyjnego - z uwzględnieniem historycznego przykładu prawa rzymskiego	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ADMINMU2_UW03] potrafi posługiwać się złożonymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, interpretowania oraz projektowania strategii działań administracyjnych; potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów związanych z administracją oraz prognozować przebieg ich rozwiązania i przewidywać skutki planowanych działań	Student uzyskuje umiejętność posługiwania się złożonymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, interpretowania oraz projektowania strategii działań administracyjnych; potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów związanych z administracją oraz prognozować przebieg ich rozwiązania i przewidywać skutki planowanych działań - z uwzględnieniem historycznego przykładu państwa rzymskiego	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
Treści przedmiotu	[ADMINMU2_UU01] samodzielnie potrafi ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności, a także planować i realizować uczenie się przez całe życie		
	Student uzyskuje świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, a także rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Brak		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	umiejętność analizy tekstu prawnego	51.0%	50.0%
	wiedza teoretyczna	51.0%	50.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Zabłocki, J., Tarwacka, A., Publiczne prawo rzymskie, Warszawa 2011.
		Sitek, B., Krajewski, P. (red.), Rzymskie prawo publiczne, Olsztyn 2004. Palmirski, T., Publiczne prawo rzymskie. Zarys wykładu. Skrypt dla studentów prawa i administracji, Kraków 2006. Debiński, A., Misztal-Konecka, J., Wójcik, M., Prawo rzymskie publiczne, Warszawa 2010. Jurewicz, A., Sajkowski, R., Sitek, B., Szczerbowski, J., Świętoń, A., Rzymskie prawo publiczne wybrane zagadnienia, Olsztyn 2011. Wyrwińska, K., Civis romanus sum. Rzymskie prawo publiczne. Wybrane zagadnienia, Kraków 2016 Polecam też fragmenty (dotyczące starożytnego państwa rzymskiego) w: Baskiewicz, J., Powszechna historia ustrojów państwowych, Gdańsk 2002. Koranyi, K., Powszechna Historia Państwa i Prawa, t. I, Warszawa 1961; t. II, (Średniowiecze. Część 1), Warszawa 1963. Litewski, W., Podstawowe wartości prawa rzymskiego, Kraków 2001 https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/243365/litewski_podstawowe_wartosci_prawa_rzymskiego_2001.pdf. Szczeniecki, M., Powszechna historia państwa i prawa, Warszawa 2003 (9. wyd.). Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu (t. III, Warszawa 1999 oraz praca zbiorowa pod red. E. Wipszyckiej, wyd. drugie, zmienione, t. I/II, Warszawa 2001) Osobno warte uwagi są fragmenty w podręcznikach prawa rzymskiego prywatnego dotyczące ustroju państwa rzymskiego: Dajczak, W., Giaro, T., Longchamps de Bérier, F., Prawo rzymskie. U podstaw prawa prywatnego, Warszawa 2018 (3. wydanie) Kolańczyk, K., Prawo rzymskie, Warszawa 2021 (6. wydanie). Rozwadowski, W., Prawo rzymskie. Zarys wykładu z wyborem źródeł, Poznań 1992. Wołodkiewicz, W., Zabłocka, M., Prawo rzymskie. Instytucje, Warszawa 2023 (7. wydanie) Słowniki i opracowania encyklopedyczne (hasła dotyczące ustroju państwa rzymskiego): Wielka encyklopedia prawa. T. 1, Prawa świata antycznego, red. nacz. B. Hołyst; red. nauk. tomu I B. Sitek, W. Wołodkiewicz, Warszawa 2014.

		Litewski W. Encyklopedia kultury bizantyńskiej, (red.) O. Jurewicz, Warszawa 2002. Słownik encyklopedyczny prawa rzymskiego, Kraków 1998. Słownik cesarzy rzymskich, (red.) J. Prostko-Prostyński, Poznań 2001. Prawo rzymskie. Słownik encyklopedyczny, pod. red. W. Wołodkiewicza, Warszawa 1986.
--	--	--

Uzupełniająca lista lektur	Alföldy, G., Historia społeczna starożytnego Rzymu, [tłum.] A. Gierlińska, Poznań 1998. Baynes, N.H, Moss H.St.L.B., (opracowanie), Bizancjum. Wstęp do cywilizacji wschodniorzymskiej, [tłum.] E. Zwolski, Warszawa 1964. Cameron, Av., Późne cesarstwo rzymskie, [tłum.] M. Kwiecień, Warszawa b.d.wyd. Christ, K., Historia cesarstwa rzymskiego. Od Augusta do Konstantyna, [tłum.] A. Gierlińska, Poznań-Gniezno 2016. Crawford, M., Rzym w okresie republiki, [tłum.] J. Rohiziński, Warszawa 2004. Dębiński, A., Administracja w starożytnym państwie rzymskim, [w:] Encyklopedia prawa administracyjnego, (red.) M. Domagała, A. Haładyj, S. Wrzosek, Warszawa 2010, s. 1-10. Świat rzymski w IV wieku, (red.) P. Filipczak, R. Kosiński, Kraków 2015 (fragmenty). Człowiek Rzymu, (red.) A. Giardina, [tłum.] P. Bravo, Warszawa 1997. Giaro, T., Czy Rzymianie byli ludem prawa? Problemy porównań diachronicznych, [w:] J. Przygodzki, M. J. Ptak (red.), Społeczeństwo a władza. Ustrój, prawo, idee, Wrocław 2010, s. 115-129. Giaro, T., Prawo administracyjne w starożytnym Rzymie?, [w:] Prawo administracyjne wobec współczesnych wyzwań. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Markowi Wierzbowskiemu, (red.) J. Jagielski, D. Kijowski, M. Grzywacz, Warszawa 2018, s. 1-14 https://images.iformat.pl/C891CE58EB/4FAC363B-4CFC-491D-9D1A-F6BD4315AE75.pdf Harper, K., Los Rzymu. Klimat, choroby i koniec imperium, [tłum.] G. Smółka, Oświęcim 2021. Heather, P., Upadek Cesarstwa Rzymskiego, [tłum.] J. Szczepański, Poznań 2006. Jaczynowska, M., Pawlak, M., Starożytny Rzym, Warszawa 2011 (drugie wydanie). Kamińska, R., Ochrona dróg i rzek publicznych w prawie rzymskim okresu Republiki i Pryncypatu, Warszawa 2010. Kamińska, R., W trosce o miasto. "Cura urbis" w Rzymie okresu Republiki i Pryncypatu, Warszawa 2015. Kłodziński, K., Sekretarze ab epistulis i a libellis w kancelarii cesarzy od Augusta do Hadriana. Studium historyczno-prawne, Toruń 2011. Kłodziński, K., Officium a rationibus. Studium z dziejów administracji rzymskiej w okresie pryncypatu, Toruń 2017 https://play.google.com/books/reader?id=XLpADwAAQBAJ&printsec=frontcover&output=reader&hl=pl&pg=GB Kunderewicz, C., Ochrona zabytków architektury antycznej w Kodeksie Teodozjańskim, "Archeologia" 17 (1966), s. 80-87.
-----------------------------------	---

	Kunderewicz, C., Prawo budowlane starożytnego Rzymu (I), Czasopismo Prawno-Historyczne 29.2 (1977), s. 91-115. Kunderewicz, C., Prawo budowlane starożytnego Rzymu (II), Czasopismo Prawno-Historyczne 31.1 (1979), s. 53-74. Kunderewicz, C., Ochrona środowiska naturalnego w prawie rzymskim, Czasopismo Prawno-Historyczne 33.2 (1981), s. 1-10. Kunderewicz, C., Studia z rzymskiego prawa administracyjnego, Łódź 1991. Konstantynopol Nowy Rzym. Miasto i ludzie w okresie wczesno bizantyjskim, (red.) M. J. Leszka, T. Wolińska, Warszawa 2011. Longschamps de Beriér, F., Instytucje rzymskiego prawa administracyjnego?, [w:] Nowe problem badawcze w teorii prawa administracyjnego, (red.) J. Boć A. Chajbowicz, Wrocław 2009, s. 103-111 https://www.researchgate.net/publication/344253136_Instytucje_rzymskiego_prawa_administracyjnego Morawiecki, L., Władza charyzmatyczna w Rzymie u schyłku Republiki 44-27 p.n.e., Rzeszów 1989. Świat Bizancjum. Tom 1. Cesarstwo wschodniorzymskie 330-641, (red.) C. Morrisson, [tłum zbiorowe] Kraków 2007. Olszaniec, S., Prefektura praetorio Italii, Illyrikum i Afryki (312-425 n.e.), Toruń 2014. Prostko-Prostyński, J., Roma solium imperii. Elekcja, koronacja i uznanie cesarza w Rzymie w IV-VIII wieku, Poznań 2014. Radwanowicz-Wanczewska, J., Początki przymusu administracyjnego w prawie rzymskim i praktyce rzymskiej administracji, Administracja. Teoria. Dydaktyka. Praktyka 41.4 (2015), s. 80-121. Ruciński, S., Praefectus urbi. Strażnik porządku publicznego w Rzymie, Poznań 2008. Ruciński, S., Praefecti praetorio. Dowódcy gwardii pretoriańskiej od 2 roku przed Chr. do 282 roku po Chr., Bydgoszcz 2013. Sawicki, P., Służby skarbowe w Starożytnym Rzymie w okresie Dominatu, Białystok 2018 (niepubl. praca doktorska: https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/7289/1/P_Sawicki_Sluzby_skarbowe_w_Starozytnym_Rzymie_w_okresie_Dom Syme, R., Rzymska rewolucja, [tłum.] A. Baziór, Poznań 2010. Świętoń, A., Próby ograniczenia korupcji urzędniczej w późnym cesarstwie rzymskim na przykładzie 'suffragium'. Przegląd konstytucji zachowanych w 'Codex Theodosianus', [w:] Interes prywatny a interes publiczny w prawie rzymskim, (red.) C. L. Guillaumon [et al.], Olsztyn 2012, s. 183-198. Świętoń, A., Próby regulacji mobilności społecznej w późnym Cesarstwie rzymskim na przykładzie 'corporati obnoxii' i ich 'dominium', "Studia Prawno-Ekonomiczne" 91.1 (2014), s. 165-177. https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-8de7719f-5ef6-4fd7-bc1b-628719cc49bd/c/
--	--

	Proby regulacji mobilności społecznej w późnym Cesarstwie Rzymskim Tarwacka, A., Prawne aspekty urzędu cenzora w starożytnym Rzymie, Warszawa 2012. https://www.academia.edu/2564215/Prawne_aspekty_urz%C4%99du_cenzora_w_staro%C5%BCytnym_Rzymie Urbaniec, A., Administracja cywilna i wojskowa bizantyńskiej prefektury 'praetorio' Afryki w latach 533-698, Kraków 2023. Veyne, P., Imperium grecko-rzymskie, [tłum.] P. Domański, Kęty 2008. Wells, C., Cesarstwo rzymskie, [tłum.] T. Duliński, Warszawa, b.d.w. Wiewiorowski, J., Stanowisko prawne rzymskich dowódców wojsk prowincjonalnych - 'duces' w prowincjach 'Scythia Minor' i 'Moesia Secunda', Poznań 2007. Wiewiorowski, J., Administracja cywilna późnorzymskiej diecezji Tracji za Justyniana Wielkiego (527-565), "Przegląd Nauk Historycznych" 9.2 (2010), s. 21-43 https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Przegl%C4%99d_Nauk_Historycznych/Przegl%C4%99d_Nauk_Historycznych-r2010-t9-n2/Przegl%C4%99d_Nauk_Historycznych-r2010-t9-n2-s21-44/Przegl%C4%99d_Nauk_Historycznych-r2010-t9-n2-s21-44.pdf Wiewiorowski, J., Organizacja cesarstwa rzymskiego w V stuleciu: cesarz, armia, prawo, [w:] Świat rzymski w V wieku, (red.) R. Kosiński, K. Twardowska, Kraków 2010, s. 211-275. https://www.academia.edu/28719223/Organizacja_cesarstwa_rzymskiego_w_V_stuleciu_in_%C5%9Awiat_rzymski_w_V_wieku Wiewiorowski, J., Sądownictwo późnorzymskich wikariuszy diecezji, Poznań 2012 https://www.academia.edu/5926301/S%C4%85downictwo_p%C3%B3%C5%BCnorzymskich_wikariuszy_diecezji Witczak, D., Geneza pożarnictwa oraz regulacje prawne w zakresie ochrony przeciwpożarowej w starożytnym Rzymie, "Zeszyty Naukowe SGSP" 69.1 (2019), s. 155-166 http://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-2c4937cf-1f47-4290-99d2-8bd30d713c81/c/Witczak_ZN_SGSP-69-WK_C5_81AD.pdf Ziółkowski, A., Historia Rzymu, Poznań 2004. Psychologia ewolucyjna (wybór - prace ogólne i poruszające zagadnienia publicznoprawne, dostępne w j. polskim) Buss, D. M., Psychologia ewolucyjna, [tłum.] M. Orski, Gdańsk 2001. Dunbar, R., Religijni. Jak ewolucja wierzeń wpływa na historię i kulturę człowieka, [tłum.] K. Kalinowski, Kraków 2023. Fukuyama, F., Historia ładu politycznego. Od czasów przedludzkich do rewolucji francuskiej, [tłum.] N. Radomski, Poznań 2012. Haidt, J., Prawy umysł. Dlaczego dobrych ludzi dzieli religia i polityka?, [tłum.] A. Nowak-Młynikowska, Sopot 2014. Haidt, J., Lukianoff, G., Rozpieszczony umysł. Jak dobre intencje i złe idee skazują pokolenia na porażkę, [tłum.] F. Filipowski, Poznań 2023. Łastowski, K., Socjobiologiczne ujęcie natury ludzkiej. Między nauką a
--	---

	antropologią filozoficzną, "Poznańskie Studia z Filozofii Humanistyki" 8.21 (2009), s. 105-120 https://www.researchgate.net/publication/317881160_Socjobiologiczne_ujecie_natury_ludzkiej_Miedzy_nauka_a Mościskier, A., Spór o naturę ludzką. Socjologia czy socjobiologia?, Warszawa 1998 Nocoń, J., Interpretacja funkcji w socjobiologicznych koncepcjach polityki, "Teoria polityki" 4 (2020), s. 183195doi: 10.4467/25440845TP.19.023.11789www.ejournals.eu/teoria_polityki Pawłowski, B. (red.), Biologia atrakcyjności człowieka, Warszawa 2009. Pawłowski B. (w rozmowie z T. Ulanowskim), Nagi umysł. Dlaczego jesteśmy, jacy jesteśmy. Ludzka natura bez złudzeń, Warszawa [2016] Pawłowski, B., Danel, D., Psychologia ewolucyjna nauka o adaptacji i ewolucyjnej inercji ludzkiego umysłu, "Kosmos" 58 (2009), s. 573-583 http://kosmos.icm.edu.pl/PDF/2009/573.pdf Pinker, S., Tabula rasa. Spory o naturę ludzką, [tłum.] A. Nowak, Gdańsk 2005. Polcyn-Radomska, A., Fenomen powodzenia u kobiet mężczyzn w mundurach, "Fides et ratio" 2(13)2013, s. 133-143 http://www.stowarzyszeniefidesetratio.pl/Presentations0/10Polcyna2013.pdf Polowczyk, J., Witczak, H., Błaszak, M. (red.), Podejście ewolucyjne w naukach społecznych, Warszawa 2018. de Waal, F., Małpy i filozofowie. Skąd pochodzi moralność, [tłum.] B. Brożek i M. Furman, Kraków 2013. de Waal, F., Bonobo i ateista. W poszukiwaniu humanizmu wśród naczelnych, [tłum.] K. Kornas, Kraków 2014. de Waal, F., J ak się różnimy. Gender oczami prymatologa, [tłum.] M. Golachowski, Kraków 2023 Wiewiorowski, J., Porywanie kobiet jako zjawisko społeczne w późnym antyku. Moralność a prawo, w: Homo, qui sentit. Ból i przyjemność w średniowiecznej kulturze Wschodu i Zachodu, (red.) J. Banaszkiewicz, K. Ilski, Poznań 2013, s. 197-219https://www.academia.edu/5850733/Porywanie_kobiet_jako_zjawisko_spo%C5%82eczne_w_p%C3%B3%C5%9Bnym_antyku Wiewiorowski, J., Konstytucyjne (i pozakonstytucyjne) przesłanki zakazu retroaktywności prawa, [w:] Konstytucjonalizm polski: refleksje z okazji jubileuszu 70-lecia urodzin i 45-lecia pracy naukowej profesora Andrzeja Szmyta, (red.) A. Gajda [et al.]), Gdańsk 2020, s. 441-453. Wiewiorowski, J., Reguły prawa rzymskiego a aktualne polskie problemy ustrojowe, "Czas Kultury" 207.4 (2020), s. 51-57 https://czaskultury.pl/wp-content/uploads/2021/03/JWiewiorowski_RegulyPrawaRzymskiegoAAktualnePolskieProblemyUst Wrangham, R., Paradoxs dobra. Dlaczego jesteśmy tak dobrzy, skoro jesteśmy tak źli, [tłum.] P. J. Szwajcer, Stare Groszki 2020. Załoski, W., Ewolucyjna filozofia prawa, Warszawa 2009.
--	--

	Adresy eZasobów	Uzupełniające https://ug.academia.edu/JacekWiewiorowski - Uzupełniające Strona internetowa Academia edu
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	forma ustna - składa się z zadania polegającego na sprawdzeniu umiejętności analizy jednego tekstu źródłowego (dotyczącego rzymskiej administracji - z listy przesłanej studentom do analizy w tłumaczeniu na j. polski) oraz przedstawienia wiedzy na temat treści teoretycznych w nim poruszanych	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.